

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A84/064

16 november 1984

SPECULATIES ROND DE OPVOLGING VAN

Toen op 7 november bij de jaarlijkse herdenking van de Oktoberrevolutie Politburolid en Sovjetdefensieminister opvallend afwezig was en drie dagen later de Sovjettelevisie aandacht trok door opvallend stemmig geklede omroepers en plechtige muziek, leidde dit tot de niet uitgekomen speculatie dat binnenkort een bericht te verwachten viel over het overlijden van de Maarschalk. Het staat vast dat de 76-jarige sinds 27 september niet meer in het openbaar is verschenen en er gaan zelfs geruchten dat hij in de zomer al ernstige problemen had met zijn gezondheid. Na afloop van de festiviteiten rond de Oktoberrevolutie waren er wat tegenstrijdige berichten over hem : volgens een woordvoerder van het ministerie van Defensie zou het "niet goed" gaan en volgens de Moskouse partijleider had "kou gevat" en "last van zijn keel", maar zou verder alles "in orde" zijn. Het ligt voor de hand dat er in deze situatie hier en daar al gespeculeerd is over wie op zou kunnen volgen als Defensieminister, een kwestie die na het ontslag op 6 september van als eerste plv. minister van Defensie *) er niet eenvoudiger op is geworden. Immers, werd voor die datum algemeen aangemerkt als de opvolgingskandidaat met de beste kansen. Toch kon ook toen gesteld worden dat een dergelijke opvolging niet vanzelfsprekend hoefde te zijn, want is immers een typische partijfunctionaris die - na carrière te hebben gemaakt in de bewapeningsindustrie - uiteindelijk belandde op de stoel van de CC-secretaris voor de Defensie-industrie en vanuit die functie in 1976 benoemd werd tot minister van Defensie. Daarmee werd hij de belichaming van de contrôle van de CPSU over de strijdkrachten en het is

---

*) FOCUS A84/060, dd. 30.10.'84.

uiteraard mogelijk dat het Kremlin ook in de toekomst dit patroon wil handhaven. Het onverwachte ontslag begin september van zou daarin goed kunnen passen, want als de gezondheid van toen al de kwestie van de opvolging dichterbij had gebracht en als het Kremlin had geopteerd voor een partijfunctionaris in deze ministersfunctie, dan zou het van een pragmatische aanpak getuigen om de gedoodverfde "militaire kandidaat de weg te blokkeren.

Het probleem is echter dat er op het eerste oog weinig partijfunctionarissen in aanmerking lijken te komen om op te volgen. Het ziet er naar uit dat alleen de huidige CC-secretaris voor de Defensie-industrie het Politburolid , als een mogelijk gegadigde kan worden beschouwd hoewel een vraagteken geplaatst kan worden bij de omvang van zijn ervaringen met het militaire apparaat. Die zijn in ieder geval geringer dan die van toen hij in 1976 tot minister werd benoemd.

Complicerend voor kandidatuur van voor het ministerschap is het gegeven dat hij ook in een goede uitgangspositie zit om mee te dingen in de -opvolging, waaraan hij ongetwijfeld zelf de voorkeur zal geven. Voor de huidige tweede man in de partijhiërarchie, CC-secretaris en Politburolid , zal derhalve een toekomstige benoeming van tot Defensie-minister betekenen dat een rivaal in de race om het partijleiderschap is uitgeschakeld en dat zijn eigen vooruitzichten verbeteren.

Mocht t.z.t. toch besloten worden tot een militair op Defensie, bv. omdat de concurrentiestrijd om de hoogste partijpost in het voordeel van zou worden beslist, dan ligt het voor de hand in eerste instantie te denken aan de maarschalcken en , die thans beiden eerste plv. ministers van Defensie zijn. De 73-jarige , die op 7 november verving bij de parade op het Rode Plein, lijkt - alleen al gezien zijn leeftijd - minder kans te maken dan de 63-jarige , die aan het hoofd staat van de Warschaupacttroepen. Voor geldt dan ook nog dat hij in 1976, toen 's voorganger maarschalk overleed, algemeen werd ingeschat als de nieuwe Defensie-minister. Hij werd toen echter door gepasseerd ten gunste van .

Het is echter ook niet uitgesloten dat de in september als eerste plv.

minister ontslagen   nog deelneemt in de opvolgingsrace. Per slot van rekening was hij de tot voor kort meest aangewezen kandidaat met ongetwijfeld goede capaciteiten, die - en dat is minstens saillant - ontslagen werd op het moment dat   in het buitenland verbleef. Dit zou erop kunnen wijzen dat   toen van   's afwezigheid gebruik heeft gemaakt om   aan de kant te schuiven. Gesteld dat   erin slaagt zijn machtspositie t.o.v.   uit te bouwen, dan hoeft het niet uitgesloten te worden geacht dat   op-nieuw   naar voren zal schuiven. Dit zou dan t.z.t. tot uitdrukking kunnen komen in   's benoeming tot Defensie-minister.